

УДК 347.124:332.025.28

DOI <https://doi.org/10.32837/chc.v0i38.365>

Москалюк Надія Богданівна,

кандидат юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри безпеки, правоохоронної діяльності та фінансових розслідувань

Тернопільського національного економічного університету

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-2972-3352>

АКТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОВІРЧОГО УПРАВЛІННЯ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ

Постановка проблеми. Актуальність проблеми управління державною власністю в Україні зумовлена такими причинами. По-перше, на даний час значна частина об'єктів формально ще залишається в державній власності та потребує підвищення ефективності прийняття та реалізації управлінських рішень, які сприяли б досягненню державних цілей. По-друге, невдачі в реформуванні економіки України часто пов'язують із недосконалим управлінням державним майном. Незважаючи на це, сьогодні в Україні інститут державної власності відіграє важливу роль, адже через його об'єкти держава впливає на функціонування та розвиток економіки в цілому. Забезпечення національної безпеки України багато в чому залежить від ефективного управління державною власністю.

Варто зазначити, що законодавство України визначає тимчасову передачу об'єктів державної власності у користування шляхом довірчого управління, оренди, лізингу тощо. За таких умов у науці з'являється значна кількість правових конструкцій, в тому числі інститут довірчого управління, що потребують належного правового регулювання відповідно до вимог часу.

Особливість інституту довірчого управління полягає в тому, що він дозволяє усунути недоліки у правовому регулюванні управління державною власністю, надає можливості суб'єктам правовідносин визначати свою поведінку щодо ефективного управління довіреним майном, сприяє швидкій реакції на зміни кон'юнктури ринку чи умов договору.

Довірче управління майном сьогодні набуває особливої актуальності за умов надання власни-

кам широких можливостей щодо розпорядження своєю власністю, оскільки даний договір дозволяє довірити ведення усіх справ професіоналу, надавши йому повноваженнями, які майже прирівнюються за обсягом до правомочностей самого власника. Все це зумовлює актуальність теми даного дослідження, а також необхідність з'ясування і висвітлення проблем управління державною власністю та особливостей довірчих відносин у цій сфері в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну основу даного дослідження склали праці вчених: Ч.Н. Азімова, С.М. Братуся, М.В. Гордона, О.В. Дзери, І.В. Жилінкової, О.С. Йоффе, В.М. Коссака, Н.С. Кузнєцової, В.В. Луця, Р.А. Майданика, В.І. Спасибо-Фатєєвої, Є.О. Суханова, Є.О. Харитонова, Я.М. Шевченко та ін. Проблема довірчого управління безпосередньо присвячували праці такі вчені, як І.В. Венедіктова, А.А. Жданов, Р.А. Майданик, Н.Л. Платонова, М.М. Слюсаревський, А.І. Смирнов та інші.

Суспільні відносини в Україні перебувають у постійному динамічному стані, а тому, незважаючи на наявні наукові дослідження, питання довірчого управління залишається дискусійним та потребує подальшого детального опрацювання.

Метою статті є детальне дослідження особливостей довірчого управління в процесі реалізації права державної власності, визначення основних проблемних аспектів такої реалізації та вироблення шляхів вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Історико-правові та економічні чинники становлення довірчого управління майном показують, що ідеї даної пра-

вової конструкції не нові, адже її зародки існували ще в Давньому Римі. Більшість науковців вважають, що інститут довірчої власності виник в Англії приблизно в XII – XIII столітті. Варто зазначити, що за часів дореволюційної Росії почали формуватися основи управління чужим майном. Даний процес був призупинений у радянські роки, за умов коли регулювання економічної та правової сфери життя проходило на командно-адміністративних засадах. Тому питання «щодо управління майном на засадах суто цивільно-правових інститутів виникло як наслідок реанімації приватної власності тільки в 90-ті роки ХХ ст. в умовах переходу до ринкової економіки. Таким чином, ідеї введення довірчого управління майном були відроджені й модернізовані» [1].

В українському законодавстві інститут «довірче управління» з'явився тільки з початком переходу до ринкової економіки. Слід зазначити, що як на той час, так і сьогодні не існує єдиної думки про те, яку конструкцію потрібно вводити, з метою щоб ліквідувати прогалини щодо управління майном. Зокрема, Р.А. Майданик та С.О. Сліпченко зупинилися у своїх наукових дослідженнях на необхідності введення довірчої власності (trust), проте М.М. Слюсаревський вказує, що інститут управління чужим майном є єдино правильною альтернативою довірчій власності [2, с. 9].

Як уже зазначалось, прихильником введення в Україні довірчої власності є проф. Р.А. Майданик, який вважає, що «довірча власність є різновидом «цільового» речового права і правовою формою здійснення економічного відношення «управління власністю» у визначеному інтересі (переважно або виключно в чужому)». При цьому він вказує, що довірче управління є тільки способом здійснення власником своїх правомочностей. Р.А. Майданик договір управління майном вважає формою реалізації цієї довірчої власності [3, с. 5]. Але критики даного підходу зазначають, що довірча власність – це інститут, який виник в умовах англо-саксонської системи права та є чужим для континентальної системи права, у тому числі і для України [2, с. 11].

Щоб визначитись із власною позицією щодо довірчого управління, звернімося до правових і економічних чинників – передумов виникнення довірчого управління в Україні. Серед них слід назвати:

1) наявність протиріч, прогалин та недоліків у цивільному законодавстві України;

2) перетворення економічних відносин, що пов'язане, насамперед, із процесами приватизації;

3) наявність відносин, що склалися у сфері інвестиційного та банківського управління;

4) виникнення довірчих компаній та товариств;

5) наявність потреби отримати швидкий ефект від розпорядження майном, зокрема і об'єктами державної власності;

6) приклад позитивного досвіду довірчого управління майном в США та країнах Західної Європи тощо.

Сьогодні така правова конструкція, як довірча власність, застосовується у найрізноманітніших сферах життя. Проте до 2003 року українське законодавство не знало її і тому викликало багато дискусій. Хоча, варто зазначити, що іще в 1993 р. Кабінетом Міністрів України виданий був Декрет «Про довірчі товариства», у якому вже згадувались елементи довірчої власності. Проте вперше дане поняття було визначено саме в Законі України «Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати» від 19 червня 2003 р., де у ч. 1 ст. 26 зазначалось: «Довірча власність визначалась як особлива форма договірних майнових відносин, яка регулює розпорядження платежами за іпотечними активами, переданими установником у володіння, користування і розпорядження управителю» [4]. Але згодом це положення скасував Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 15 грудня 2005 р.

Варто зазначити, що основні принципи довірчого управління визначено главою 70 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ), ст. 153 Податкового кодексу України, ст. 6 Закону України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю», ст. 4 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», ст. 17 Закону «Про цінні папери та фондовий ринок», ст. 4 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», ст. 34 Закону України «Про іпотеку» тощо.

Згідно із ч. 1. ст. 1029 ЦКУ за договором управління майном одна сторона (установник управління) передає другій стороні (управителеві) на певний строк майно в управління, а друга сторона зобов'язується за плату здійснювати від свого імені управління цим майном в інтересах установника управління або вказаної ним особи (вигодонабувача). При цьому згідно із ч. 2. ст. 1029 ЦК України договір управління майном може засвідчувати виникнення в управителя

права довірчої власності на отримане в управлінні майно. Законом чи договором управління майном можуть бути передбачені обмеження права довірчої власності управителя [5].

Як бачимо, якщо в договорі управління майном передбачається, що управління є довірчим, то такі відносини мають статус довірчого управління, а управитель стає довірчим власником майна. При цьому згідно із ч. 1 ст. 1033 ЦК довірчим власником може бути лише суб'єкт підприємницької діяльності. Варто зазначити, що право власності на визначене майно в цих відносинах переходить до управителя від установника. При цьому воно обмежене за рахунок обтяження управителя визначеними зобов'язаннями діяти тільки для досягнення мети щодо управління даним майном, яка була визначеною установником.

Об'єктом довірчого управління може бути будь-яке майно (в тому числі, що відноситься до державної власності): рухоме чи нерухоме, майнові комплекси, гроші, цінні папери тощо. Окрім майна, яке за своїми властивостями не може бути об'єктом управління [6, с. 61].

При цьому дане майно має відповідати певним критеріям:

- 1) воно має бути дозволено за законом та знаходитись у необмеженому обороті;
- 2) над ним має бути не встановлено право оперативного управління чи повного господарського відання, чи іншого речового права, окрім права власності;
- 3) майно не має знаходитися в заставі, без повідомлення про це управителя;
- 4) воно не має бути здатним до споживання при його використанні;
- 5) це має бути майно, яке можна відокремити від іншого майна обох сторін.

Отже, довірче управління майном – це діяльність управителя щодо реалізації чужих суб'єктивних прав та обов'язків, яка спрямована на збереження і примноження переданого майна, запобігання та зменшення можливих збитків під час його використання шляхом реалізації правомочностей володіння, користування та розпорядження в межах визначених установником управління та відповідно до законодавства України.

Довірче управління майном здійснюється на основі договору. Такий договір відноситься до змішаних правових інститутів, а тому для нього характерні ознаки різних груп прав (як речових, так і зобов'язальних). Зокрема, Цивільний кодекс України визначає особливості договору

управління майном, права та обов'язки сторін тощо. А ч. 2 ст. 316 ЦКУ визначає, що довірча власність є особливим видом права власності, який виникає згідно із законом чи договором. Проте у ч. 5 ст. 1033 ЦКУ зазначається, що «управитель, якщо це визначено договором про управління майном, є довірчим власником цього майна, яким він володіє, користується і розпоряджається відповідно до закону та договору управління майном. Договір про управління майном не тягне за собою переходу права власності до управителя на майно, передане в управління» [5]. Отже, як бачимо, існують явні протиріччя у статтях ЦКУ.

Із цього питання чітко висловлює свою позицію І.В. Венедиктова, яка критикує «законодавче закріплення договору управління майном як форми реалізації інститутів довірчого управління майном і довірчої власності, які є між собою альтернативними, і введення одного виключає застосування другого водній правовій системі» [1]. На її думку, довірче управління – це засіб реалізації власником свого правомочного розпорядження, але не встановлення нового права власності. І.В. Венедиктова вважає, що даний інститут має перспективу для застосування його під час управління об'єктами державної власності, управління інвестиційними потоками тощо та пропонує, зважаючи на специфіку даної правової конструкції, розробити специфічний механізм управління, який повинен бути закріплений у Законі «Про довірче управління майном» [1].

Альтернативою такого довірчого управління І.В. Венедиктова вважає право оперативного управління майном, яке виконує службову функцію стосовно права державної чи комунальної власності. Інститут оперативного управління майном можна вважати комплексним інститутом, що поєднує адміністративно-правові та цивільно-правові елементи. Довірче управління майном, навпаки, є суто цивільно-правовим інститутом, якому ознаки комплексного неpritаманні [6, с. 62].

Окрім того, конструкції, які ми досліджуємо, розміщені в різних частинах цивільного права. Оперативне управління – це інститут речового права, а довірче управління майном – зобов'язальний інститут (деякі науковці вважають його комплексним).

Перевагою довірчого управління в порівнянні з оперативним управлінням є його багатфункціональність в комерційному обороті. Установи, що діють на праві оперативного управління,

дуже обмежені в можливостях вступати до майнових відносин, своє майно вони отримують не за рахунок власних доходів. Дані види управління майном відрізняються і за суб'єктивним складом. Значно більше коло суб'єктів можуть виступати учасниками довірчого управління, на відміну від оперативного, суб'єктами якого згідно із законом виступають тільки установи та організації, що не здійснюють господарської діяльності.

Наступною відмінністю є те, що оперативний управитель діє не тільки в інтересах власника, а у власних інтересах, коли довірчий управитель діє суто в інтересах власника. При цьому власник майна, що передається на праві оперативного управління, може в будь-який момент вилучити дане майно, якщо воно використовується не за призначенням або неефективно.

Як альтернативу довірчому управлінню майном Р.А. Майданик запропонував ввести фідуціарне управління майном. На думку професора Р.А. Майданика, довірчу власність необхідно регулювати главою ЦК «Фідуція» і Законом «Про фідуцію (довірчу власність)», оскільки регулювання довірчої власності договором управління майном створює правові колізії та гальмує застосування довірчої власності [7, с. 16].

Порівняння підходів законодавців європейських країн дозволяє виявити спільні та відмінні риси у формулюванні даного питання. Так, наприклад, згідно зі ст. 2011 Цивільного кодексу Франції, фідуція – це правочин, за допомогою якого один або декілька установників передають майно (існуюче чи таке, що буде придбано в майбутньому) або його частку фідуціарію (фідуціаріям), які відокремлюють його від власного майна для здійснення із зумовленою метою дій на користь одного або декількох бенефіціаріїв. При цьому виникає так звана цільова власність [8, с. 171]. Аналогічна модель правового визначення інституту довірчої власності складається сьогодні і в Румунії, адже визначення фідуції в Румунії майже ідентичне визначенню, що запропоноване французьким законодавцем.

Якщо порівняти дані трактування із визначенням англо-американського трасту, то в цілому виявляється ідентичність розуміння сутності даного поняття. Разом із тим модель довірчої власності, запропонована європейськими законодавцями, відрізняється від її англо-американського аналогу. Незважаючи, що в даних випадках досягається одна і та сама мета, проте її реалізація забезпечується різними способами. Зокрема, в англійському праві склалося так, що

в даному правочині виникають два власники: довірчий власник, який є «власником за загальним правом», та бенефіціарія, що є «власником за правом справедливості». При цьому, як зазначає К.Г. Некіт, «правоможності розпорядження та управління виокремленим майном належить одній особі (довірчому власнику), а інша частина право можностей – отримання вигод від експлуатації майна – іншій особі або особам (бенефіціаріям). Юридично ця конструкція опосередковується тим, що титул за загальним правом (legaltitle) щодо майна переходить до довірчого власника, і весь тягар власності покладається на нього, а титул за правом справедливості (equitabletitle) передається бенефіціарію. Специфіка трасту зумовлена історією розвитку англійського права» [8, с. 172].

Сутність довірчого управління в Україні тлумачиться так: установник довірчої власності (в основному, це власник майна) передає довірчому власникові майно на певний строк, при цьому наділяє останнього певними правоможностями із володіння, користування та розпорядження даним майном, довірчий власник, у свою чергу, за певну плату зобов'язується здійснювати від свого імені управління даним майном в інтересах установника чи вказаної ним особи (ст. 1029 ЦК України) [5].

Як бачимо, під час визначення довірчої власності майно не відчужується, а тільки передається довірчому власникові для використання на користь установника чи вказаного ним вигодонабувача, проте не на користь його самого. Отож ніякої вигоди відданого майна довірчий власник не отримає, проте він має право на винагороду за виконання, покладених на нього обов'язків. Водночас довірчий власник в господарському обороті виступає як власник, він може укласти правочини з третіми особами, здійснювати інші дії щодо управління, використання та розпорядження даним майном, з урахуванням визначених законом чи договором обмежень.

На думку Я. Кравченко, введення в українське законодавство поняття довірчої власності не було узгоджено з уже існуючими правовими інститутами, які регулюють подібні відносини. Зокрема, довірча власність не є речовим правом як таким, адже, виникаючи на підставі договору управління майном, довірча власність має наперед встановлений час свого існування – строк дії договору; крім того, такий договір може бути в будь-який момент розірваний установником управління за умови виплати управителю плати, передбаченої

договором. Крім того, всі правомочності управителя щодо майна є більше обов'язками управителя на користь вигодонабувача, ніж його правами щодо даного майна. Хоча управитель і виступає у правовідносинах, об'єктом яких є ввірене йому майно, від власного імені, проте він зобов'язаний повідомляти свого контрагента, що він є лише управителем, а не власником, інакше управитель зобов'язується перед третіми особами особисто. Усе це доводить, що дані відносини є зобов'язальними фідучіарними відносинами, за якими управитель майна зобов'язаний здійснювати управління майном установника на користь вигодонабувача і має право вимагати оплати його дій, а установник зобов'язаний оплатити послуги управителя і має право вимагати належного здійснення ним своїх обов'язків. Тому сьогодні перед українським законодавцем стоїть проблема узгодження понять «довірча власність» і «довірче управління», адже фактично вони збігаються [9].

Варто також зазначити, що з 17 жовтня 2019 року в Україні довірча власність почала існувати як вид забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором. Такий новий її статус був запроваджений Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні» від 20.09.2019 № 132-IX за таких умов: «За договором про встановлення довірчої власності одна сторона (довірчий засновник) передає майно (рухоме/нерухоме) другій стороні (довірчому власнику) на праві довірчої власності для забезпечення зобов'язання боржника за кредитним договором або договором позики. З моменту встановлення довірчої власності право власності довірчого засновника припиняється, а в довірчого власника виникає право довірчої власності на таке майно. При цьому останній не має права самостійно відчужувати таке майно, крім як для звернення стягнення на нього, а також викупу його для суспільних потреб у порядку, встановленому законом» [10].

Об'єктом права довірчої власності, згідно зі ст. 597-2 ЦКУ, є майно, яке може бути відчужено та на яке може бути звернено стягнення [5]. Однак дана стаття виключає цінні папери і корпоративні права з переліку об'єктів довірчої власності, за умови якщо інше не буде встановлено законодавством. Слід також звернути увагу, що відповідно до ч. 4 ст. 89-1 Земельного кодексу України земельні ділянки державної та комунальної власності не можуть бути об'єктами права довірчої власності [11].

На думку Колоса Ю., Деркача Д., «довірча власність як спосіб забезпечення зобов'язань (додаткове зобов'язання) та довірча власність як самостійна конструкція, яка виникає у відносинах управлінням майном, за своєю суттю залишається обмеженим речовим правом (обмеженим правом власності). Ключова різниця між вказаними конструкціями полягає у тому, що установник управління (власник майна) не втрачає право власності, передаючи майно управителю (довірчому власнику), в той час як передання майна у довірчу власність у якості забезпечення зобов'язання має наслідком припинення права власності у довірчого засновника» [12].

Варто зазначити, що запровадження правового інституту довірчої власності як способу забезпечення зобов'язань, багато в чому дублює функції іпотеки та є невиправданим кроком. Особливо якщо зважати на очевидні проблеми у правовому визначенні даної правової конструкції, що створюють ризик того, що даний вид забезпечення на практиці широкого застосування не знайде. У зв'язку із зазначеним присутній ризик того, що в теперішньому вигляді довірча власність може стати незатребуваним механізмом на практиці.

Висновки. Отже, довірче управління майном – це діяльність управителя щодо реалізації чужих суб'єктивних прав та обов'язків, яка спрямована на збереження і примноження переданого майна, запобігання та зменшення можливих збитків при його використанні шляхом реалізації правомочностей володіння, користування та розпорядження в межах визначених установником управління та відповідно до законодавства України.

У наш час законодавчо не визначені загальні правила про довірче управління в Україні. Даний інститут регулюється главою 70 ЦК України про договір управління майном та окремими статтями деяких законів. Довірча власність передбачена у ЦК як особливий вид права власності, який виникає на підставі закону чи договору про управління майном. Проте після внесення змін у законодавство довірча власність отримала ще одну форму і може виступати як спосіб забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором. За таких умов її об'єктами не можуть бути цінні папери і корпоративні права, якщо інше не буде встановлено законодавством, а також земельні ділянки державної та комунальної власності.

Сьогодні в Україні часто використовується інститут довірчого управління у бізнесі. Проте невизначеність правового регулювання даного

питання суперечить прагненням України ввійти в європейський економічний простір, адже у багатьох світових державах застосовується конструкція довірчої власності. Тому можуть виникати проблемні ситуації, коли іноземна фірма, яка розпочинає свою діяльність на Україні чи інвестує свій капітал в українські підприємства, зустрічається з проблемою неможли-

вості застосування загальновизнаних категорій та механізмів. Звичайно, ці механізми повинні відповідати положенням національного законодавства, проте їх сутність не має суперечити загальновизнаними стандартами, адже це сприятиме успішному міжнародному співробітництву, розвитку підприємництва та покращенню інвестиційного клімату в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Венедіктова І.В. Договір довірчого управління майном як форма реалізації правового інституту довірчого управління майном в Україні : автореф. дис ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Харків, 2003. 19 с. URL : http://jurfak.univer.kharkov.ua/kafedry/kaf_civil-prav/avtorefcpp/venediktova.pdf.
2. Слюсаревський Н.Н. Теоретичні проблеми договірного управління чужим майном в Україні : автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.03. Харків, 1999. 20 с.
3. Майданик Р.А. Проблеми регулювання довірчих відносин у цивільному праві : автореферат дис ... докт. юрид. наук. Київ, 2003. 28 с.
4. Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати : Закон України від 19 червня 2003 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-15>.
5. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
6. Венедіктова І.В. Договір довірчого управління майном в Україні. Харків : Консум, 2004. 216 с.
7. Майданик Р.А. Природа довірчої власності як особливого об'єкта цивільних прав за законодавством України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2005. № 8(46). С. 16–23.
8. Некіт К.Г. Принципи DCFR та сучасна концепція довірчої власності (трасту) в Україні. *Часопис цивілістики*. 2015. Вип. 18. С. 171–174.
9. Кравченко Я. Проблеми визначення інституту довірчої власності в праві України. URL : <http://tdp.kpi.ua/wp-content/uploads.pdf>.
10. Кальницька І. Які переваги та ризики має довірча власність як вид забезпечення виконання зобов'язань (14.12-20.12.2019). URL : <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-2349/>.
11. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
12. Колос Ю., Деркач Д. Довірча власність: чи є у неї майбутнє в Україні? (06.12.2019). URL : <https://vkr.ua/ua/publication/dovircha-vlasnist-chi-ie-u-neyi-maybutnie-v-ukrayini>.
13. Право довірчої власності, як спосіб забезпечення виконання зобов'язань (9.12.2019). URL : <https://justzp.gov.ua/pravo-dovirchoi-vlasnosti-iaк-sposib-zabezpechennia-vykonannia-zobov-iazan/>.
14. Хілініченко В.В. Імплементація довірчої власності у право України як складова частина європейської інтеграції (01.05.2018). URL : <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-2349/>.

Москалюк Надія Богданівна

АКТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОВІРЧОГО УПРАВЛІННЯ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ

У статті досліджуються актуальні особливості довірчого управління в реалізації права державної власності. Автор вказує, що законодавство України передбачає особливості та порядок тимчасової передачі об'єктів державної власності в користування шляхом довірчого управління, оренди, лізингу тощо. За таких умов у науці з'являється значна кількість правових конструкцій, у тому числі інститут довірчого управління, що потребують належного правового регулювання відповідно до вимог часу.

Особливість інституту довірчого управління полягає в тому, що він дозволяє усунути недоліки у правовому регулюванні управління державною власністю, надає можливості суб'єктам правовідносин визначити свою поведінку щодо ефективного управління довіреним майном, сприяє швидкій реакції на зміни кон'юнктури ринку чи умов договору.

Досліджуючи думки багатьох вчених, автор порівнює поняття довірчого управління та довірчої власності; аналізує зміст конструкції договору управління майном; характеризує критерії, яким має відповідати майно, що передається в довірче управління. Особливу увагу автор приділяє питанню порівняння таких правових конструкцій, як «довірче управління» та «оперативне управління», що характерне для реалізації прав державної власності.

Вивчаючи альтернативи довірчому управлінню автор порівнює його із фідуціарним управлінням майном. Також аналізу підлягало поняття довірчої власності, що було введено у 2019 році в законодавстві України як вид забезпечення виконання зобов'язань за кредитним договором. Щодо запровадження правового інституту довірчої власності як способу забезпечення зобов'язань, то автор вважає, що вона багато в чому дублює функції іпотеки. Якщо зважати на очевидні проблеми у правовому визначенні даної правової конструкції, присутній ризик того, що даний вид забезпечення на практиці широкого застосування не знайде.

Як висновок автор вказує, що в наш час законодавчо загальні правила про довірче управління в Україні не визначені. Узгодження потребують не лише норми окремих законів і Цивільного кодексу України, а навіть норми

окремих книг кодексу. Лише після усунення виявлених розбіжностей і неоднозначних трактувань можна буде говорити про ефективне довірче управління.

Ключові слова: довірче управління, державна власність, управління державним майном.

Nadiya Moskalyuk

CURRENT FEATURES OF TRUST MANAGEMENT IN THE IMPLEMENTATION OF STATE PROPERTY RIGHTS

The article examines the current features of trust management in the implementation of state property rights. The author points out that the legislation of Ukraine provides for the features and procedure for temporary transfer of state property for being used through trust management, lease, leasing, etc. Under such conditions, a significant number of legal constructions have recently appeared in science, including the institution of trust management, which require proper legal regulation in accordance with the requirements of the time.

The major peculiarity of the institution of trust management is that it eliminates shortcomings in the legal regulation of state property management, allows legal entities to determine their behavior for effective management of trusted property, and facilitates rapid response to changes in market conditions or contract terms.

Having explored the ideas of many scholars, the author compares the concepts of trust management and trust ownership; analyzes the content of the construction of the property management agreement; characterizes the criteria to be met by the property transferred to the trust management. The author pays special attention to the issue of comparing such legal constructions as “trust management” and “operational management”, which is characteristic of the implementation of state property rights.

Exploring alternatives to trust management, the author compares it with fiduciary property management. The concept of trust property, which was introduced in the legislation of Ukraine in 2019 as a type of security for the fulfillment of obligations under the loan agreement, was also the subject to analysis. Regarding the introduction of the legal institution of trust property as a way of securing obligations, the author believes that it largely duplicates the functions of the mortgage. Given the obvious problems in the legal definition of this legal structure, there is a risk that this type of security in practice will not be widely used.

As a conclusion, the author points out that in our time the general rules of trust management in Ukraine are not defined by law. Not only the norms of separate laws and the Civil code of Ukraine, but also the regulations need the proper coordination. Only after the elimination of the revealed discrepancies and ambiguous interpretations it will be possible to speak about effective trust management.

Key words: trust management, state property, state property management.